

พ ร ร ณ น า พุ ท ธ คุ ณ ห นู น สั ง ถึ ง นั พ พ า น

เรากล่าวสรรเสริญคุณของพระพุทธเจ้า ว่ามีทั้งส่วน
พระองค์ และที่เป็นประโยชน์แก่คนอื่น จึงเป็นผู้ประกอบด้วย
ปิติในพระพุทธเจ้า เพราะฉะนั้น เราจึงเป็นผู้มีความมดงาม
เมื่อเรากล่าวสรรเสริญพระคุณ ชื่อว่าชมเชยพระผู้นำ ผู้ทรง
ชนะมาร ล่วงเสียซึ่งเดิรถีย์ ครอบงำเดิรถีย์ทั้งสิ้น เพราะฉะนั้น
เราจึงเป็นผู้มีความรุ่งเรือง เมื่อเรากล่าวสรรเสริญพระคุณของ
พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ชื่อว่าทำพระองค์ให้เป็นที่รักของหมู่ชน
เพราะฉะนั้น เราจึงเป็นผู้น่ารักน่าชื่นชม เหมือนพระจันทร์ใน
คืนวันเพ็ญ ฉะนั้น

พรรณนาพุทธคุณหนุนส่งถึงนิพพาน

๔๒๖

ในชีวิตประจำวัน เราต้องมีการสื่อสาร พบพูดคุยกัน เพราะสังคมมนุษย์จะต้องอยู่ร่วมกัน ถ้อยทีถ้อยอาศัยกัน บางครั้งในการพูดคุยสนทนา เราจะได้ข้อคิด มุมมองต่างๆ ที่เป็นทางออกที่ดี ข้อคิดบางอย่างเพียงไม่กี่คำอาจพลิกผันชีวิต ที่ตกต่ำให้กลับฟื้นขึ้นมาสู่ความเจริญรุ่งเรืองได้ เพราะวาจาที่ดี สามารถนำพาชีวิตไปสู่ความเจริญ ยิ่งถ้ามีวาจาสุภาสิต รู้จักกลั่นกรองถ้อยคำให้ดีกว่าพูด และพูดในสิ่งที่เป็นความจริง มีประโยชน์ ประกอบด้วยจิตเมตตา วาจาไพเราะและถูกกาลเทศะ ก็ยังประสบความสำเร็จในชีวิตได้โดยไม่ยาก ซึ่งวาจาที่ดั่งงาม ล้วนออกมาจากใจที่ดั่งงาม ดังนั้นเราควรจะฝึกฝนอบรมใจ ควบคู่ไปกับวาจา ชีวิตเราจะได้เจริญก้าวหน้ากันทุกคน

พระสุคันธเถระท่านได้กล่าวอานิสงส์ของการสรรเสริญ พระพุทธคุณไว้ว่า

“เรากล่าวสรรเสริญคุณของพระพุทธเจ้า ว่ามีทั้งส่วนพระองค์ และที่เป็นประโยชน์แก่คนอื่น จึงเป็นผู้ประกอบด้วยปิติในพระพุทธเจ้า เพราะฉะนั้น เราจึงเป็นผู้มีความงดงาม เมื่อเรากล่าวสรรเสริญพระคุณ ชื่อว่าชมเชยพระผู้นำ ผู้ทรงชนะมาร ล่วงเสียซึ่งเดียรถีย์ ครอบงำเดียรถีย์ทั้งสิ้น เพราะฉะนั้น เราจึงเป็นผู้มีความรุ่งเรือง เมื่อเรากล่าวสรรเสริญพระคุณของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ชื่อว่าทำพระองค์ให้เป็น

พรรณนาพุทธคุณหนุนส่งถึงนิพพาน

๔๒๓

**ที่รักของหมู่ชน เพราะฉะนั้น เราจึงเป็นผู้นำรักษาชินชม
เหมือนพระจันทร์ในคืนวันเพ็ญ ฉะนั้น”**

การยกย่องชื่นชมบุคคลผู้ประเสริฐ บุคคลที่ควรบูชา
เป็นทางมาแห่งมหาคุณใหญ่ กระทั่งสามารถอำนวยผลให้บรรลุ
มรรคผลนิพพานได้ เหมือนดังพระสุคันธเถระที่ท่านได้กล่าว
สรรเสริญพระพุทธเจ้า จึงก่อให้เกิดบุญกุศลส่งเสริมสนับสนุน
ให้ท่านได้บรรลุพระอรหันต์ และในระหว่างที่เวียนว่ายตายเกิด
เพื่อสั่งสมบุญบารมีนั้น ท่านประสบแต่ความสุขความสำเร็จใน
ชีวิต เพราะอาณิสสจากการสรรเสริญพระรัตนตรัย ที่ควร
ยกย่องสรรเสริญ และเคารพนบถนอบมากที่สุดในภพสาม ไม่มี
อะไรจะยิ่งไปกว่าการสรรเสริญพระรัตนตรัย ซึ่งเป็นรัตนอัน
ประเสริฐสูงสุด บริสุทธิ์ที่สุด และเป็นที่พึ่งที่ปลอดภัยที่สุด เป็น
ที่ระลึกที่ให้ความอบอุ่นใจแก่เราได้

การที่พวกเราเกิดมาได้อัตภาพเป็นมนุษย์ มาพบ
พระพุทธศาสนา แม้ไม่มีโอกาสได้พบรูปกายของพระสัมมา-
สัมพุทธเจ้าด้วยตาเนื้อ ไม่ได้ฟังธรรมจากพระโอษฐ์ของ
พระพุทธองค์ แต่เราก็สามารถตามระลึกถึงพระคุณอันไม่มี
ประมาณของพระองค์ได้ โดยผ่านทาง การสวดมนต์สรรเสริญ
พระพุทธคุณ พระธรรมคุณ พระสังฆคุณ รวมไปถึงการเจริญ

พรรณนาพุทธคุณหนุนส่งถึงนิพพาน

๔๒๘

สมาธิภาวนา เจริญพุทธานุสติ อาณิสสอันยิ่งใหญ่ไพศาลจะนับ
จะประมาณมิได้ย่อมบังเกิดขึ้นกับตัวเรา

การทำจิตให้เลื่อมใสในพระพุทธองค์แม้จะยังทรง
พระชนม์ชีพอยู่ หรือดับขันธปรินิพพานไปแล้วก็ตาม ผลบุญ
ก็ไม่ยิ่งหย่อนกว่ากัน เหมือนดังเรื่องของพระเถระผู้มีบุญ
ท่านหนึ่ง เรื่องของท่านมีอยู่ว่า *พระสุคันธเถระได้เสวยสุขที่
เกิดจากการเข้านิโรธสมาบัติ จากนั้นท่านได้ระลึกชาติหนหลัง
ไปดูภาพประวัติการสร้างบารมีในอดีต เพื่อจะได้รู้บุพกรรมที่
เป็นสาเหตุให้ท่านได้บรรลุลุธรรมเป็นพระอรหันต์

เมื่อระลึกชาติไปดูก็พบว่า ท่านได้สั่งสมบุญโดยผ่าน
พระพุทธเจ้าพระองค์ก่อนๆ มากมายหลายพระองค์ ครั้นมา
ในสมัยของพระผู้มีพระภาคเจ้าทรงพระนามว่า กัสสปะ ท่านได้
เกิดเป็นลูกมหาเศรษฐีในเมืองพาราณสี เที่ยวเดินเล่นไปตาม
สถานที่ต่างๆ จนถึงป้ามฤคทายวัน ท่านเห็นพระบรมศาสดา
แสดงพระธรรมเทศนา เรื่องบทอมตธรรม ท่านฟังแล้วบังเกิด
ความศรัทธาเลื่อมใส จึงสละสมบัติทางโลก แล้วออกบวชเป็น
พุทธสาวก ครั้นบวชแล้ว ท่านเฝ้าในการจำเรียนทางด้านคันถธุระ

*มก. เล่ม ๓๗๒ หน้า ๒๐๔

พรรณนาพุทธคุณหนุนส่งถึงนิพพาน

๔๒๕

ทำให้เป็นพหูสูตร เป็นพระธรรมกถึก แดกฉานธรรมะในภาคปริยัติมาก

ด้วยความที่เป็นพหูสูตร และเป็นพระธรรมกถึกนั้น ทำให้ท่านสามารถกล่าวพรรณนาคุณของพระพุทธเจ้าได้อย่างไพเราะ เสนาะโสต ใครได้ยินได้ฟัง ต่างพากันเพิ่มความศรัทธาปสาทะในพระพุทธเจ้ามากยิ่งขึ้น ซึ่งอันที่จริงคุณของพระพุทธเจ้านั้นไม่มีประมาณ กว้างใหญ่เกินกว่าที่จะเอोजักรวาลมาลิดิต แม้พระพุทธเจ้าด้วยตนเอง จะพรรณนาคุณของพระพุทธเจ้าไปจนสิ้นกับหนึ่ง ก็ยังไม่สามารถจะพรรณนาพระคุณได้หมดสิ้น

เราลองมาติดตามการพรรณนาคุณของพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากันว่า พระสุคันธเถระจะเอาความสามารถที่มีอยู่นั้นมากล่าวสรรเสริญได้อย่างไรบ้าง ท่านมีโอกาสพรรณนาพระคุณของพระศาสดาในท่ามกลางพุทธบริษัทบ่อยๆ ว่า “พระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์นี้เป็นพระชินาสพ เป็นผู้ตื่นแล้วไม่มีทุกข์ ทรงตัดความสงสัยได้แล้ว ทรงถึงความสิ้นกรรมทุกอย่าง ทรงพ้นกิเลสแล้วในเพราะธรรมเป็นที่สิ้นไปแห่งอุปธิ

พระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์นี้ เป็นผู้เบิกบานแล้ว ทรงแก้แล้วกล้าดุสึหะ พระองค์เป็นผู้ประเสริฐยิ่ง ทรงประกาศธรรมจักรแก่โลก พร้อมทั้งเทวโลก ทรงฝึกพระองค์เองและ

พรรณนาพุทธคุณหนุนส่งถึงนิพพาน

๔๓๐

ทรงฝึกผู้อื่น ทรงสงบระงับเอง และทรงทำผู้อื่นให้สงบระงับ เป็นผู้ดับกิเลส เป็นมหาสมณะที่ทรงยังผู้อื่นให้ดับกิเลส เป็นผู้เบาพระทัย และทรงยังมหาชนให้เบาใจ ทรงมีความเพียร มีตบะ มีพระปัญญาอันไม่มีใครเสมอเหมือน

พระผู้มีพระภาคเจ้า ทรงประกอบด้วยพระมหากรุณา ทรงมีความชำนาญ เป็นผู้มีชัยชนะ เป็นพระพิชิตมาร ไม่ทรงคะนอง ทรงหมดความท่วงไຍ เป็นผู้ไม่หวั่นไหว ไม่มีความหวาดกลัว เป็นนักปราชญ์บัณฑิต ไม่หลงใหล ไม่มีใครเทียมทัน เป็นมุนีมีปกตินำธุระไป ทรงอาจหาญแม้ในพวกรูปร่างดังโคสุภราช พระยาक्षสาร์ และไกรสรสีหราช เป็นผู้ปราศจากราคะ โทสะ และโมหะ ปราศจากมลทิน ทรงหักเสียซึ่งข้าศึกคือกิเลส หมดเลี่ยนหนามคือโยคะ ปราศจากความเศร้าโศก ไม่มีใครเสมอเหมือน เป็นผู้ประเสริฐ บริสุทธิสะอาดหมดจด เป็นพราหมณ์ เป็นสมณะ เป็นนาถ เป็นหมอผู้วิเศษ เป็นผู้กำจัดลูกศร เป็นนักรบ เป็นผู้รู้ผู้ตื่นทุกเมื่อ มีใจเบิกบาน ทรงยิ้มแย้มพระโอษฐ์ ทรงทำการฝึกอินทรีย์ ถึงพร้อมด้วยจรณะอันยอดเยี่ยม ทรงเป็นผู้นำ ทรงเป็นผู้ประกาศโลกนี้ และโลกหน้าแก่สรรพสัตว์”

นี่เป็นการกล่าวสรรเสริญพุทธคุณเพียงย่อๆ อันที่จริง พระเถระได้กล่าวไว้ในหลายวาระหลายโอกาส ซึ่งการกล่าวพรรณนาคุณแต่ละครั้งก็ไม่ซ้ำกัน ยกมาเพียงบางส่วนเท่านั้น

พรรณนาพุทธคุณหนุนส่งถึงนิพพาน

๔๓๑

ที่นี่เรามาพูดถึงอานิสงส์ที่เกิดจากการพรรณนาพระพุทธรูปของท่านกันบ้างว่า จะส่งผลอันยิ่งใหญ่อย่างไร

จากการมีโอกาสดีกกล่าวสรรเสริญพระพุทธรูปในท่ามกลางพุทธบริษัทเนืองๆ ตลอดชีวิตของท่าน เมื่อจุติจากอัตภาพนั้นแล้ว ก็ได้เสวยสุขในสุคติสวรรค์ชั้นดุสิต ครั้นจุติจากดุสิตแล้วก็มาเกิดในมนุษย์ ท่านมีคุณสมบัติที่พิเศษ คือเป็นผู้มีกลิ่นปากหอม ลมหายใจหอมสดชื่น และกลิ่นกายของท่านก็หอมฟุ้งไปทั่วตลอดเวลา ท่านมีกลิ่นหอมคล้ายกับดอกไม้หลายชนิด เช่น ดอกปทุม ดอกอุบล และดอกจำปา เป็นต้น และอานิสงส์ที่ท่านกล่าววาทจาเป็นปกติ ทำให้ท่านได้รูปกายที่งดงาม ทั้งหมดนี้เป็นผลแห่งการกล่าวสรรเสริญคุณพระพุทธรูปเจ้าคุณของพระรัตนตรัย

ทุกครั้งที่ท่านกล่าวสรรเสริญคุณของพระรัตนตรัย ท่านก็มีมหาปิติทุกครั้ง ชีวิตก็มีแต่ความเจริญรุ่งเรือง อยู่ที่ไหนก็เป็นที่ยรัก เพราะท่านเป็นผู้น่ารักน่าชมเหมือนพระจันทร์ในคืนวันเพ็ญ และการที่ท่านสรรหาวาทจาชมเชยพระสุตเจ้าอย่างเต็มที่ เต็มกำลังความสามารถ ท่านจึงมีปฏิภาณวิจิตร เหมือนท่านพระวังคิสะ เป็นผู้มียุญาเห็นแจ้งอรรถและธรรมอันละเอียดสุขุมลุ่มลึก กระทั่งได้บรรลุพระอรหัต นี่เป็นผลแห่งการรู้จักใช้วาทจาในทางที่สร้างสรรค์ดีงาม

พรรณนาพุทธคุณหนุนส่งถึงนิพพาน

๔๓๒

อานภาพมูญที่กล่าวมานี้ เป็นเครื่องบ่งชี้ว่า ความเลื่อมใสในพระรัตนตรัย และรู้จักใช้ปียาจากกล่าวสรรเสริญคุณของพระรัตนตรัย มีอานิสงส์ที่ยิ่งใหญ่มาก จะเป็นเหตุให้เราได้รับบรรลุผลดังกล่าว จึงสมควรอย่างยิ่งที่เราจะหัดใช้วาจาสุภาสิต มีปียาจากต่อกัน และยึดเอาพระรัตนตรัยเป็นสรณะ เป็นที่เคารพบูชาที่พึงที่ระลึกอย่างแท้จริง และให้หมั่นฝึกฝนอบรมใจให้บริสุทธิ์หลุดนึ่งไปด้วย เพื่อเราจะได้เข้าไปเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับพระรัตนตรัยภายในตัว เราจะได้เป็นชาวพุทธที่สมบูรณ์ เพราะได้เข้าถึงพระรัตนตรัย เพราะฉะนั้นให้ตั้งใจทำใจหยุดใจนิ่ง ให้เข้าถึงพระรัตนตรัยกันให้ได้ทุกๆ คน

